

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО

Кафедра «Бізнес-консалтинг та міжнародний туризм»

ЗАТВЕРДЖЕНО

В. о. завідувача кафедри

д.е.н.,

проф. С.В.Кальченко

« 29 » _____ 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної практики
«Міжнародна економіка та ЗЕД»
для здобувачів вищої освіти денної форми навчання

освітнього ступеню Бакалавр
(бакалавр або магістр)

зі спеціальності 051 Економіка
(шифр і назва спеціальності)

освітньо-професійної програми Економіка

Мелітополь, 2019р.

Робоча програма навчальної практики «Міжнародна економіка та ЗЕД» для студентів освітнього ступеню Бакалавр зі спеціальності 051 Економіка: Мелітополь, ТДАТУ - 14 с.

Розробник(ки): к.е.н., доц. Т.В. Попова

Робоча програма практики затверджена на засіданні кафедри «Бізнес-консалтингу та міжнародного туризму» протокол № 1 від 29.08 2019р.

В. о. завідувача кафедри

(підпис)

д.е.н., проф. С.В. Кальченко
(ініціал(и), прізвище)

Схвалено методичною комісією факультету економіки та бізнесу протокол № 1 від 25.09 2019р.

Голова комісії

(підпис)

А. А. Костякова
(ініціал(и), прізвище)

1. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної практики	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів ECTS: 4	Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»		
Загальна кількість годин – 120 годин	Спеціальність 051 «Економіка»	Курс	Семестр
		2 курс, 1С	4-й; 2-й
Тижневих годин: 30 год.	Ступінь вищої освіти: <u>«Бакалавр»</u>	Вид занять	Кількість годин
		Практика	120 год.
		Самостійна робота	-
		Індивідуальна робота	-
		Форма контролю: диференційований залік	

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ

Навчальна практика є складовою частиною навчального процесу і важливою умовою підготовки майбутніх фахівців з міжнародної економіки. Актуальність її проходження визначається сучасною практичною діяльністю України в міжнародних організаціях і перспективами її залучення до широкого кола співтовариств із використанням вигод інтеграційних процесів. Співробітництво з такими організаціями, як Міжнародний валютний фонд, Світовий Банк, Світова організація торгівлі, Європейський Союз має для нашої країни першочергове значення, оскільки від їх позицій багато в чому залежать сучасний стан і перспективи розвитку української економіки.

Метою практики є набуття студентами знань щодо цілей, принципів і функцій міжнародних організацій, їх ролі в системі міжнародних економічних відносин, та навичок і умінь шляхом аналізу визначити вигоди й можливі втрати від участі країни в тих або інших організаціях.

Завданнями практики є:

- формування у студентів бази знань, умінь і навичок, необхідних для ефективного аналізу ролі, цілей і функцій міжнародних організацій;
- розвиток у студентів умінь систематизувати інформацію, самостійно опановувати та раціонально використовувати отримані знання в процесі вирішення проблемно-пошукових завдань;
- формування у студентів навичок для визначення вигод й можливих втрат від участі країни в тих або інших організаціях.

3. ВИМОГИ ДО ЗНАТЬ, УМІНЬ ТА НАВИЧОК СТУДЕНТІВ

У результаті проходження практики студент повинен

знати:

- принципи і цілі діяльності міжнародних організацій;
- механізм функціонування типових блоків міжнародних організацій;
- організаційну структуру міжнародних організацій, їх функції та політику, яку вони здійснюють;
- інтеграційні напрямки України;
- вигоди й можливі втрати від участі країни в тих або інших організаціях.

уміти:

- застосовувати знання щодо цілей, принципів і функцій міжнародних організацій, їх ролі в системі міжнародних економічних відносин при розв'язанні проблемно-пошукових завдань;
- визначати вигоди й можливі втрати від участі країни в тих або інших організаціях;
- розробляти рекомендації щодо розвитку національної економіки на основі позитивних наслідків співпраці з міжнародними організаціями.

4. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ

Організація навчальної практики здійснюється згідно наступних документів:

- галузевих стандартів з освітньо-кваліфікаційних характеристик, освітньо-професійних програм підготовки фахівців, засобів діагностики якості вищої освіти;
- «Положення про проведення практик студентів ТДАТУ»;
- навчального плану зі спеціальності 051 «Економіка»;
- робочої програми з проведення навчальної практики з «Міжнародної економіки та ЗЕД»;
- положень, інструкцій тощо.

Практика проводиться по закінченню вивчення дисциплін першого семестру протягом чотирьох тижнів згідно плану-графіку.

Організація й навчально-методичне керівництво практикою студентів здійснюється кафедрою у навчальних аудиторіях під керівництвом викладачів даної кафедри.

Обов'язки керівника практики:

- ✓ здійснює загальну організацію практики, тобто розробляє організаційні заходи, що забезпечують її підготовку та проведення.
- ✓ здійснює контроль за проходженням практики.
- ✓ готує методичні вказівки до проведення навчальної практики студентів, робочу програму з навчальної практики, робочий зошит для роботи;
- ✓ повідомляє студентам про систему звітності з практики, забезпечує високу якість проходження практики згідно з затвердженою програмою.
- ✓ контролює забезпечення нормальних умов для проходження практики студентами на базах практики, проведення з ними обов'язкових

інструктажів з охорони праці і техніки безпеки, а також виконання студентами правил внутрішнього трудового розпорядку.

- ✓ приймає заліки з практики у складі відповідної комісії.
- ✓ подає завідувачу кафедри (у деканат не пізніше 1 жовтня) письмовий звіт про проведення практики із зауваженнями та пропозиціями щодо поліпшення практичної підготовки студентів.
- ✓ готує підсумковий звіт за результатами практики.

Календарний графік навчальної практики наведено нижче в розрахунку на 5-денний робочий тиждень (табл. 1).

Таблиця 1

Календарний план проведення практики

№ п/п	Зміст практики	Тижні проходження практики			
		1	2	3	4
1.	Загальний інструктаж та забезпечення студентів необхідним матеріалом (звітами, технічними засобами та ін.)	2			
2.	Тема 1. Міжнародні організації в системі регулювання міжнародних економічних відносин	4			
3.	Тема 2. Механізм функціонування міжнародних організацій	6			
4.	Тема 3. Організація Об'єднаних Націй та міжнародне економічне співробітництво	6			
5.	Тема 4. Міждержавні економічні організації загальної компетенції	6			
6.	Тема 5. Міжнародні неурядові економічні організації (МНЕО)	6			
7.	Тема 6. Міждержавні організації з регулювання в галузі промисловості, сільського господарства, транспорту та зв'язку		6		
8.	Тема 7. Організації з регулювання в соціальній сфері		6		
9.	Тема 8. Міжнародні організації у сфері регулювання світової торгівлі		6		
10.	Тема 9. Міжнародні валютно-кредитні організації		12		
11.	Тема 10. Регіональні інтеграційні угруповання в Європі			12	
12.	Тема 11. Регіональні інтеграційні угруповання в Азії, Північній та Південній Америці, Африці			6	
13.	Тема 12. Діяльність України в міжнародних організаціях			12	
	Підготовка фінальної презентації та звіту				24
	Захист звіту				6

Разом годин	30	30	30	30
-------------	----	----	----	----

Студент під час навчальної практики повинен:

- ✓ виконувати завдання, передбачені програмою практики та планом-графіком проходження практики;
- ✓ підпорядковуватись чинним у закладі, організації правилам внутрішнього розпорядку;
- ✓ вивчити та суворо дотримуватись правил охорони праці та виробничої санітарії;
- ✓ нести відповідальність за виконану роботу та її результати нарівні зі штатними працівниками;
- ✓ дотримуватись календарного плану проходження навчальної практики;
- ✓ надати керівнику практики письмовий звіт про виконання усіх завдань, здати та захистити звіт про практику у встановлені терміни.

5. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

МОДУЛЬ I. МІЖНАРОДНІ ОРГАНІЗАЦІЇ ЯК РЕГУЛЯТОР МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН НА ГЛОБАЛЬНОМУ РІВНІ

Тема 1. Міжнародні організації в системі регулювання міжнародних економічних відносин

Міжнародна організація; регулятори міжнародних економічних відносин; міжнародна економічна інтеграція; глобалізація; типологія міжнародних організацій; система міжнародних організацій; етапи розвитку системи міжнародних організацій.

Література: 3; 7; 10; 12; 16; 24; 34; 37; 39; 49; 51.

Тема 2. Механізм функціонування міжнародних організацій

Норми міжнародного права; міжнародні договори; міжнародні звичаї; міжнародні кодекси поведінки; джерела формування нормативної основи діяльності міжнародних організацій; принципи міжнародного права; імунітети міжнародної організації; цілі міжнародної організації; компетенція міжнародної організації; функції міжнародної організації; організаційна структура міжнародної організації.

Література: 3; 7; 12; 24; 34; 37; 49; 51.

Тема 3. Організація Об'єднаних Націй та міжнародне економічне співробітництво

Організація Об'єднаних Націй; цілі ООН; сфери діяльності ООН; принципи діяльності ООН; напрямки діяльності ООН на перспективу; Генеральна Асамблея; Рада Безпеки; Економічна і соціальна рада; функціональні комісії ЕКОСОП; регіональні комісії ЕКОСОП; Міжнародний Суд; Секретаріат; Генеральний Секретар; спеціалізовані заклади ООН; Програма розвитку ООН; Світова продовольча програма; Програма з довкілля; Фонд в галузі народонаселення; Фонд розвитку інвестицій; Міжнародний торговельний центр.

Література: 7; 12; 16; 26; 32; 36; 49; 51.

Тема 4. Міждержавні економічні організації загальної компетенції

Загальна компетенція міжнародної організації; консультативна група держав; Організація економічного співробітництва й розвитку; цілі ОЕСР; організаційно-функціональна структура ОЕСР; Група Семи; Група Дев'яти; Група Десяти; Група Одинадцяти; Група П'ятнадцяти; Група Двадцяти чотирьох; Група Сімдесяти семи.

Література: 7; 12; 49; 51.

Тема 5. Міжнародні неурядові економічні організації (МНЕО)

Компетенція міжнародної неурядової організації; юридичний статус неурядової організації; міжнародні об'єднання підприємців; Міжнародний кооперативний альянс; Світова конфедерація праці; Світова федерація профспілок; Міжнародна торговельна палата; Римський клуб; Лондонський клуб; Тихоокеанська економічна рада.

Література: 3; 24; 34; 49.

МОДУЛЬ II. МІЖДЕРЖАВНІ ОРГАНІЗАЦІЇ З РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН НА ГАЛУЗЕВОМУ РІВНІ

Тема 6. Міждержавні організації з регулювання в галузі промисловості, сільського господарства, транспорту та зв'язку

Сутність організацій галузевого напрямку; Організація з промислового розвитку (ЮНІДО); Міжнародна агенція з атомної енергії (МАГАТЕ); Агенція з ядерної енергії (АЯЕ); Міжнародна енергетична агенція (МЕА); Європейська організація ядерних досліджень (ЦЕРН); Продовольча й сільськогосподарська організація (ФАО); Світова продовольча програма (СПП); Міжнародний фонд сільськогосподарського розвитку (МФСР); Міжнародна морська організація (ІМО); Міжнародна організація цивільної авіації (ІКАО); Європейська конференція міністрів транспорту (ЄКМТ); Європейська конференція цивільної авіації (ЄКАК); Європейська організація з безпеки повітряної навігації (Євроконтрол); Світовий поштовий союз (СПС); Міжнародний союз електрозв'язку (МСЕ).

Література: 7; 12; 26; 36; 49; 51.

Тема 7. Організації з регулювання в соціальній сфері

Специфіка регулювання в соціальній сфері; Міжнародна організація праці (МОП); Міжнародний трудовий кодекс; конвенції й рекомендації МОП; Міжнародна конференція праці; Організація Об'єднаних Націй з питань освіти, науки й культури (ЮНЕСКО); програма ЮНЕСКО; Світова туристська організація (СТО).

Література: 7; 12; 16; 26; 36; 49; 51.

Тема 8. Міжнародні організації у сфері регулювання світової торгівлі

Генеральна угода з тарифів і торгівлі (ГАТТ); Світова організація торгівлі (СОТ); протекціонізм і фрітрейдерство; принцип найбільшого сприяння; принцип національного режиму в міжнародній торгівлі; принцип захисту національної

промисловості; принцип сприяння справедливій конкуренції; Конференція ООН з торгівлі й розвитку (ЮНКТАД); Міжнародний торговельний центр (МТЦ); Комісія ООН з прав міжнародної торгівлі (ЮНСІТРАЛ); міжнародні організації з урегулювання світових товарних ринків; організація країн-експортерів нафти (ОПЕК); Арабський союз чавуну та сталі (АСЧС).

Література: 7; 8; 16; 30; 32; 38; 41; 42; 43; 48; 49; 51.

Тема 9 Міжнародні валютно-кредитні організації

Світова валютна система; міжнародні валютно-фінансові конференції; Міжнародний валютний фонд; Група Світового банку; Європейський центральний банк; Європейський банк реконструкції й розвитку; клуби кредиторів; консультативні групи країн; регіональні банки розвитку; Банк міжнародних розрахунків.

Література: 6; 7; 16; 25; 30; 32; 33; 49; 51; 53; 54.

МОДУЛЬ III. РЕГІОНАЛЬНІ ІНТЕГРАЦІЙНІ УГРУПУВАННЯ

Тема 10. Регіональні інтеграційні угруповання в Європі

Регіональна інтеграція; рівні інтеграції; еволюція інтеграційних процесів; Європейське об'єднання вугілля та сталі; Європейське економічне співтовариство; Європейський Союз; Шенгенська угода; Маастріхтська угода; Єдиний європейський акт; Європейський економічний простір; Європейська асоціація вільної торгівлі; Співдружність Незалежних Держав; Єдиний економічний простір; ГУАМ; Організація Чорноморського економічного співробітництва.

Література: 1; 10; 13; 30; 32; 40; 44; 45; 50.

Тема 11. Регіональні інтеграційні угруповання в Азії, Північній та Південній Америці, Африці

Азіатсько-Тихоокеанський регіон; Азіатсько-Тихоокеанське економічне співробітництво (АТЕС); Асоціація держав Південно-Східної Азії (АСЕАН); „План Коломбо”; Рада арабської економічної єдності (РАЕС); Організація американських держав (ОАД); Латиноамериканська асоціація інтеграції (ЛААІ); Північноамериканська угода про вільну торгівлю (НАФТА); Південний спільний ринок (МЕРКОСУР); Карибське співтовариство і Карибський спільний ринок (КАРІКОМ); Організація африканської єдності (ОАЄ); Африканське економічне співробітництво; Економічне співробітництво держав Західної Африки (ЕКОВАС); Спільний ринок Східної та Південної Африки (КОМЕСА); Південноафриканське

співтовариство розвитку (САДК); Митний і економічний союз Центральної Африки (ЮДЕАК).

Література: 7; 10; 12; 30; 32; 49; 51; 52.

Тема 12. Діяльність України в міжнародних організаціях

Організації глобального типу; співробітництво України з МВФ, Світовим банком і ЄБРР; відносини України зі СОТ; регіональні організації; діяльність України в СНД, ОЧЕС і ГУАМ; транспортні коридори; „Угода про партнерство та співробітництво між ЄС та Україною”; „Спільна стратегія Європейського Союзу щодо України”; Технічна допомога країнам СНД (TACIS); „Стратегія інтеграції України до Європейського Союзу”; „План дій Україна – Європейський Союз”; єврорегіони.

Література: 2; 9; 10; 17; 19; 30; 32; 35; 41; 45; 47; 49.

6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Під час проведення навчальної практики з метою активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів при виконанні програми використовуються такі методи навчання, як: проведення спостереження, досліджень, аналізу, складання графічних схем, таблиць, програм, робота в малих групах, презентації, самостійна робота з рекомендованою літературою та джерелами Інтернет тощо.

7. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

Порядок отримання заліку

Студенти звітують про виконання програми: в останній робочий день навчальної практики. Форма звітності студента за практику – це:

- 1) подання робочого зошиту із виконаними завданнями на практичних заняттях (звіт) та публічний його захист.

По закінченні навчальної практики з дисципліни, а також комплексної навчальної практики студентам виставляють оцінки за результатами перевірки звітної документації, публічного захисту звіту і особистого спостереження викладача під час практики. За необхідності з окремими студентами проводять співбесіду з питань виконання програми практики.

Методика оцінювання та розподіл балів, що присвоюються студентам

При виставленні кінцевої (загальної) оцінки результатів навчальної практики (максимально **100 балів**) враховується попередня оцінка керівника практики за виконання завдань протягом практичних занять (максимально **90 балів**) та кількість балів за результатами захисту виконаних завдань (максимально **4 бали**).

Структура залікового кредиту з практики

Види робіт	Форма звітності	Кількість балів
Проходження практики та написання звіту:	Робочий зошит із проходження практики	50-70
- ритмічність роботи під час практики у відповідності до календарного плану	Календарний план. Робочий зошит із проходження практики	10-15
- відповідність звіту щодо вимог оформлення звіту з навчальної практики	Робочий зошит із проходження практики	5-10
- правильність наданих відповідей та виконання завдань	Робочий зошит із проходження практики	10-35
- логічність та завершеність обґрунтування результативних показників	Робочий зошит із проходження практики	5-10
Захист навчальної практики	Робочий зошит із проходження практики	20-30
Всього балів		100

Примітка: в таблиці вказується максимальна кількість балів, яку може отримати студент при виконанні певних видів роботи із зазначенням балів.

Критерії оцінювання завдань на практичних заняттях

Номер та назва теми	Кількість балів за заняття
Практичне заняття за темою 1	6
Практичне заняття за темою 2	6
Практичне заняття за темою 3	6
Практичне заняття за темою 4	6
Практичне заняття за темою 5	6
Практичне заняття за темою 6	6
Практичне заняття за темою 7	6
Практичне заняття за темою 8	6
Практичне заняття за темою 9	6
Практичне заняття за темою 10	6
Практичне заняття за темою 11	6
Практичне заняття за темою 12	6

Оцінювання знань студентів в процесі проведення **практичного заняття** здійснюється по двом напрямкам.

1. Письмова відповідь на основні питання теми:

“відмінно” – питання розкрито повно, розкриті всі основні категорії – 4 бали;

“добре” – питання розкрито повно, розкриті всі основні категорії, проте існують незначні неточності – 3 бали;

“задовільно” – питання розкрито неповно, розкриті не всі основні категорії – 2,4 бали;

“незадовільно” – питання не розкрито, категорії не пояснені – 0 балів.

2. Розв’язання тестових завдань:

“відмінно” – 90-100% вірно наведених відповідей – 2 бали;

“добре” – 75% вірно наведених відповідей – 1,5 бали;

“задовільно” – 60-74% вірно наведених відповідей – 1,2 бали;

“незадовільно” – менше 60% вірно наведених відповідей – 0 балів.

До захисту практики допускаються студенти, які повністю виконали завдання робочої програми навчальної практики «Міжнародна економіка» та вчасно оформили презентацію за тематикою дослідження. Захист даного виду роботи із практики здійснюється студентом публічно і **оцінюється за такими критеріями:**

– оцінку «відмінно» (27-30 балів) студент одержує, коли його доповідь продумана, структурована, містить основні результати дослідження, відповіді на питання керівника практики повні, розуміння матеріалу глибоке, основні вміння сформовані та засвоєні, виклад логічний, доказовий (обґрунтований), висновки і узагальнення точні; практикант орієнтується в досліджуваній проблематиці та володіє навичками у сфері сучасних комп’ютерно-інформаційних технологій, що застосовуються для візуального супроводження результатів дослідження;

– оцінку «дуже добре» (25-26 балів) студент одержує, коли при захисті роботи продемонстровано високий рівень знань, вільне володіння матеріалом дослідження, дано в основному обґрунтовані відповіді на поставлені запитання, проте у відповідях є незначні неточності.

– оцінку «добре» (23-24 бали) студент отримує, коли доповідь та відповіді студента задовольняють зазначеним вище вимогам, але виклад недостатньо систематизовано, у визначенні понять, термінології та узагальненнях мають місце окремі неточності, які виправляються за допомогою додаткових питань викладача;

– оцінку «задовільно» (18 балів) студент отримує, коли доповідь та відповіді студента свідчать про розуміння основних питань досліджуваної теми, проте спостерігаються значні прогалини в знаннях: визначення понять нечіткі, неточні, недостатні, висновки і узагальнення слабо аргументовані, в них допускаються помилки, знання практиканта фрагментарні, неповні, спостерігається невміння працювати з літературними джерелами;

– оцінку «незадовільно» (0 балів) студент отримує, коли він не підготував доповіді, на запитання не дає правильні відповіді або відповіді відсутні.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для заліку
90-100	A (відмінно)	зараховано
82-89	B (добре)	
75-81	C (добре)	
67-74	D (задовільно)	
60-66	E (задовільно)	
35-59	FX(незадовільно)	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F(незадовільно)	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Порядок підведення підсумків практики

Кінцева (загальна) оцінка за навчальну практику «Міжнародна економіка та ЗЕД» вноситься в заліково-екзаменаційну відомість і в залікову книжку студента за підписом керівника практики. Оцінка за навчальну практику «Міжнародна економіка та ЗЕД» враховується при визначенні рівня академічної успішності при отриманні диплому бакалавра разом з іншими оцінками студента.

Студент, який не виконав програму практики без поважних причин, відраховується з навчального закладу.

Якщо програма практики не виконана студентом з поважної причини, то кафедрою (з погодженням деканату) надається можливість студенту пройти практику повторно на протязі навчального року.

Інформація про хід навчальної практики та її підсумки обговорюються на засіданні кафедри.

8. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Робоча програма з проведення навчальної практики «Міжнародна економіка та ЗЕД».
2. Методичні вказівки до проведення навчальної практики
3. Робочий зошит з навчальної практики
4. Посібники, підручники відповідно професійних компетенцій

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Глобальна торгова система: розвиток інститутів, правил, інструментів СОТ. Під кер. Т.М. Циганкової. К., КНЕУ, 2013.
2. Міжнародна економіка. За ред. Козака Ю.Г., Лук'яненко Д.Г., Макогона Ю.В. К., ЦНЛ, 2009.
3. Міжнародні стратегії економічного розвитку. Навчальний посібник. / За ред. Козака Ю.Г., Ковалевського В.В., Ліганенко І.В. К., ЦНЛ, 2009.

4. Тюріна Н.М. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: Навчальний посібник / Н.М. Тюріна, Н.С. Карвацка. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 408 с.
5. Устинов И.Н. Мировая торговля. Статистически - аналитический справочник. М., «Экономика», 2000.
6. Хорошковський В.І. Співробітництво України з міжнародними фінансовими організаціями : еволюція, теорія, практика. К., «Інтелект», 2012.

11. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Навчально-інформаційний портал ТДАТУ <http://nip.tsatu.edu.ua>
2. Наукова бібліотека ТДАТУ <http://www.tsatu.edu.ua/biblioteka/>
3. Методичний кабінет кафедри бізнес-консалтингу та міжнародного туризму.
4. Internet.